

Eén schrijver, twee lezers

Raadpleeg *Typisch Vlaams*

Vraagt u zich af wat er voor de Vlaming door de 'standaardbeugel' kan? Kijk dan in *Typisch Vlaams* van Permentier en Schutz in samenwerking met de Taaltelefoon, de taaladviesdienst van de Vlaamse gemeenschap. Dit boek signaleert of een woord al dan niet 'Standaardvlaams' is, met de 'Hollandse' vertaling erbovenop.

Beter een goede buur dan een verre vriend. Maar hoe houdt u als Nederlandse tekstschrijver uw Vlaamse lezersburen te vriend? Door hen onwrikbaar Standaardnederlands op te leggen? Ook als ze daardoor uw tekst verkeerd interpreteren of besluiten niks te kopen?

WIM VAN ROMPUY
is eigenaar van het Vlaamse tekstbureau Schrijf.be en laat in zijn kaarten kijken. Met welke concrete richtlijnen komt hij tegemoet aan de verwachtingen van alle Nederlandstalige lezers?

Nederlander en Vlaming: weinig burens verschillen zo van elkaar. Qua levensvisie en gedrag, qua maatschappij en zakendoen. En qua taal: het Nederlands dat hen verbindt én van elkaar scheidt. Dat illustreerde ik de afgelopen twee jaar in dit blad met tientallen voorbeelden. Ik gaf ook de reden aan: nadat Vlaanderen zich van de Franstalige bourgeoisie had losgewrikt, keerde het zich in zijn ontvoogding tegen zijn grote taalbroer.

Beide taalburen te vriend houden
Niet dat wij u hier haten, hoor. Integendeel: we kijken zelfs nog altijd bewonderend naar uw spreekvaardigheid, handelsgeest en directe aanpak, zij het met wat afgunst. Maar we pikken het niet langer dat u als Nederlander onze taalvariant niet even hoog inschat als wij de uwe. En dat merkt u meteen als u in onze portemonnee wilt duiken. Want stuit een Vlaming in commerciële teksten op iets wat hij niet begrijpt, dan houdt hij de vinger op de knip. Begrijpelijk: u doet vast hetzelfde bij een leverancier die niet duidelijk is in zijn communicatie.

Onze taak als tekstschrijvers voor het volledige taalgebied? Beide taalburen te vriend houden. Zo schrijven dat noch Nederlander noch Vlaming over een tekstelement struikelt. En daarin slagen zonder de taaleigenheid op te geven. Een onmogelijke spagaat? Nee hoor: met enkele richtlijnen lukt het zeker.

Standaardnederlands, Vlaams & Hollands
Nederlands, Standaardnederlands, Hollands, Zuid-Nederlands, Standaardtaal in België, Belgisch-Nederlands, Vlaams: de definitie-

	Vlaams	Hollands
Standaard	SV (containerpark ↔ milieustraat)	SH (wethouder ↔ schepen)
Niet-standaard	NSV (camionette ↔ bestelwagen)	NSH (porem ↔ gezicht)

chaos is compleet. Daarom delen we bij Schrijf.be het taalgebruik op in drie varianten: Nederlands, Vlaams en Hollands. Steigert u bij 'Hollands', nu uw land dat label internationaal wil loslaten? Of omdat het maar bij twee provincies hoort? Dat begrijp ik: ik kan dat als Vlaming ook doen bij 'Vlaams'. Waarom wij dan toch die Vlaams-Hollandse basiskeuze maken? Omdat we pragmatisch zijn. En het woorddeel 'Nederlands' vermijden in elke variant die niet Standaardnederlands (SN) is.

Standaard en niet-standaard
Als tekstbureau gaan wij dus aan de slag met drie vormen: SN, SV en SH – Standaardnederlands, Standaardvlaams en Standaardhollands. SV bevat de woorden, uitdrukkingen en constructies die iedere Vlaming begrijpt, maar Nederlanders meestal niet. (De Taalunie spreekt dan van 'standaardtaal in België', de Van Dale van 'Belgisch-Nederlands' – soms gevolgd door 'algemeen'). In de tabel hieronder staan voorbeelden van verschillen tussen SV en SH met hun niet-standaardvarianten.

Vier regels volstaan
1. Hanteer altijd SN. Een no-brainer voor iedere tekstschrijver. Toch passen wij ons hier als Vlaams tekstbureau aan naar wat gebruikelijk is in ... Nederland. Voorbeelden? Wij schrijven: 'Wanneer dat wordt gedaan', al verkiest een Vlaming 'Wanneer dat gedaan wordt'. En wij kiezen voor 'sinaasappel', ook al smullen Vlamingen van een 'appelsien'.
Is mijn tekst gericht op een Nederlands publiek, zoals wat u nu leest? Dan kijkt onze Nederlandse eindredacteur, Joke Naughton, die altijd na. Want ook al speur ik zelf als Vlaams copywriter constant naar (te) Vlaamse woorden en zinswendingen, toch glippen er nog door mijn vingers. Omgekeerd: doe dus ook een beroep op een Vlaamse eindredacteur als u voor Vlamingen schrijft.

2. Neem in teksten voor uitsluitend Vlaamse lezers alleen uw toevlucht tot SV als de SN-variant niet acceptabel is. Ik herinner me levendig Jokes verbaasde reactie toen ik 'Pief poef paf!' uitriep. "Wat Wim?! Wij zeggen 'Pief paf poef!'" Zo'n klein, best grappig taaleigenaardigheidje zal geen wrevel wekken. Maar haal het er toch maar uit als u (ook) voor een Vlaams lezerspubliek schrijft. Verbaas u over meer verschillen op pief.nu of doe de Vlaamse taaltest op vlaams.nu. Dan ontdekt u meteen de

meeste valkuilen: taalgebruik dat de Nederlander (l.) volstrekt normaal in de oren klinkt, maar waaraan de Vlaming (r.) geen touw kan vastknopen:

mosterd na de maaltijd → vijgen na Pasen
rekening-courant → zichtrekening
mkb → kmo
VUT → rugpensioen
overhemd → hemd
hardlopen → lopen
lopen → stappen

dagindeling:
ochtend → voormiddag,
middag → namiddag

woordvolgorde:
vast en zeker → zeker en vast

voorzetsels:
in het station staan, op de trein zitten
→ op, in

familienamen:
'Van Rompuy Wim' of 'Wim Van Rompuy': aan een hoofdletter in een Vlaamse familienaam raakt u nooit

3. Gebruik NSV alleen als de opdrachtgever het vraagt. Soms vraagt een opdrachtgever ons zelf om over de taalschreef te gaan.

Zo herinner ik me een Antwerpse supportersclub en een Gentse brasserie die hun teksten graag doorspekten met wat 'couleur locale'. Met NSV, dus. Tja, dan is de klant koning.

4. Gehoorzaam Google voor regionale SEO-teksten. Koning, keizer, admiraal, scoren willen ze allemaal. In Google, bedoel ik. Voor SEO (zoekmachineoptimalisatie) gooien wij de drie voorgaande regels resoluut overboord. We trekken ons geen moer aan van SN, SV of SH, omdat de zoekmachine de wet dicteert. Wat levert het u op dat u in Google.be bovenaan staat voor 'busje huren' of 'bestelbus huren'? Een doorsnee Vlaming zoekt op 'camionette' of 'bestelwagen'. Hij wil 'chape laten gieten' (ondervloer) en 'tapis-plain leggen' (kamerbreed tapijt). Taalpurist of niet, voor de Google-bijl gaan zult u. Of u kunt uw onlinebedrijf opdoeken met geven, belerend vingertje.

Taal in beweging
Met maar vier vuistregels dobber ik als tekstschrijver dus op de Vlaams-Hollandse waten, zonder kopje-onder te gaan. Twijfel ik dan nooit? Elke dag nog, al twintig jaar lang. Omdat onze taal leeft – gelukkig maar. Bovendien is mijn keuze niet zaligmakend. Maar wel een die gefundeerd is. En dat is precies waarop ook uw tekstklant recht heeft. ■